

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ง
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
ABSTRACT	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนที่	ฐ
สารบัญแผนผัง	ฑ
สารบัญแผนภูมิ	ฏ
สารบัญภาพ	ฒ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.4 ขอบเขตการศึกษา	4
1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่	4
1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา	4
1.4.3 ขอบเขตด้านประชากร	5
1.5 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้	5
1.6 การเสนอผลการศึกษา	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 สถานภาพความรู้เกี่ยวกับเวียงกุมกามจังหวัดเชียงใหม่	7
2.1.1 ประวัติศาสตร์ของเวียงกุมกาม	8
2.1.2 ประวัติความเป็นมาของดำเนินการและจัดการเกี่ยวกับเวียงกุมกาม	20
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้	26
2.2.1 แนวคิดกับการพัฒนาแหล่งทรัพยากรวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	26

2.2.2	แนวคิดการสร้างแหล่งเรียนรู้	32
2.2.3	แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น	39
2.3	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
2.3.1	เอกสารและหนังสือ	41
2.3.2	งานวิจัย	44
2.4	กรอบแนวคิดการศึกษา	48
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการวิจัย	49
3.1	รูปแบบการวิจัย	50
3.2	การศึกษาภาคเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎี	50
3.3	การศึกษาริบทของเวียงกุมกาม ชุมชนและทรัพยากรทางวัฒนธรรม	51
3.4	การศึกษาสภาพปัญหาและการจัดการแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม	52
3.5	การศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ	55
บทที่ 4	ทรัพยากรทางวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและสภาพปัญหาของเวียงกุมกาม	56
4.1	การศึกษาริบทของเวียงกุมกาม ชุมชน และทรัพยากรทางวัฒนธรรม	57
4.1.1	ที่ตั้งและลักษณะกายภาพของเมืองโบราณเวียงกุมกาม	57
4.1.2	ทรัพยากรทางวัฒนธรรมในเขตเวียงกุมกาม	64
4.1.3	สิ่งอำนวยความสะดวกภายในเวียงกุมกาม	106
4.2	การศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและการจัดการแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม	112
4.2.1	สภาพปัญหาทางกายภาพ	112
4.2.2	สภาพปัญหาของการบริหารจัดการ	118
4.2.3	ปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	121

บทที่ 5	แนวทางการจัดการเวียงกุมกามอย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ	125
5.1	การศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้	126
5.1.1	สภาพปัญหาและการจัดการแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเวียงกุมกาม	126
5.1.2	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาชน ผู้นำชุมชน และ นักวิชาการ ฯลฯ ต่อการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ	126
5.1.3	แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้	128
5.1.4	การศึกษาวเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของการจัดการเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ	128
5.2	แนวทางการจัดการเวียงกุมกามอย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ	130
5.2.1	การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	130
5.2.2	แนวทางการปรับปรุงสื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดประสิทธิภาพ	130
บทที่ 6	สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ	140
	บรรณานุกรม	144
	ภาคผนวก	148
	ประวัติผู้เขียน	151

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สภาพปัญหาและการจัดการของโบราณสถาน	114
ตารางที่ 4.2 รายชื่อสถานภาพและที่ตั้งศาสนสถาน	119

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 4.1 พื้นที่ปกครองเวียงกุมกาม	63
แผนภูมิที่ 4.2 ชุมชนเวียงกุมกาม	64

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญแนที่

หน้า

แนที่ 4.1 ที่ตั้งเวียงกุมกาม

65

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญแผนผัง

	หน้า
แผนผังที่ 4.1 ห้องจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม	106
แผนผังที่ 5.1 แผนผังอาคารห้องจัดแสดงศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม	131
แผนผังที่ 5.2 แผนผังอาคารประชุม วัดอ้อก้าง	134

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 2.1	ระยะเวลากิจกรรมภายในเวียงกุมกาม	21
ภาพที่ 4.1	วัดพระพญามังราย	66
ภาพที่ 4.2	วัดพระเจ้าองค์คำ	67
ภาพที่ 4.3	วัดพระธาตุดุขขาว (วัดธาตุดุขาว)	68
ภาพที่ 4.4	วัดปู่เปี้ย	69
ภาพที่ 4.5	วัดอีก้าง (วัดอีค่าง)	71
ภาพที่ 4.6	ป้ายรหัสคิอวาร์วัดหนานช้าง	72
ภาพที่ 4.7	วัดหนานช้าง	72
ภาพที่ 4.8	วัดกู่ป่าด้อม	73
ภาพที่ 4.9	วัดโบสถ์	74
ภาพที่ 4.10	วัดธาตุน้อย	75
ภาพที่ 4.11	ป้ายรหัสคิอวาร์ วัดกานโถม(ช้างค้ำ)	76
ภาพที่ 4.12	วัดกานโถม (วัดช้างค้ำ)	77
ภาพที่ 4.13	วัดกุมกามร้าง	78
ภาพที่ 4.14	วัดกุมกามที่ปราชญ์ 1	79
ภาพที่ 4.15	วัดกู่ฮ้ายหลาน	80
ภาพที่ 4.16	วัดพันเตา	81
ภาพที่ 4.17	วัดหัวหนอง	83
ภาพที่ 4.18	วัดฮ้ายสี่	83
ภาพที่ 4.19	วัดกู่มะเกลือ	84
ภาพที่ 4.20	วัดกู่ขาว	85
ภาพที่ 4.21	วัดกุมกามที่ปราชญ์	87
ภาพที่ 4.22	วัดกู่ไม้ซัง	87
ภาพที่ 4.23	วัดกู่ริดไม้	88
ภาพที่ 4.24	วัดช้างค้ำ	93

ภาพที่ 4.25	วัดเจดีย์เหลี่ยม	98
ภาพที่ 4.26	วัดเสนาหิน	101
ภาพที่ 4.27	วัดศรีบุญเรือง	103
ภาพที่ 4.28	วัดป่าเปอะ	104
ภาพที่ 4.29	การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม	107
ภาพที่ 4.30	ห้องประชุมกระจก	108
ภาพที่ 4.31	รถรางเวียงกุมกาม	109
ภาพที่ 4.32	รถม้า	110
ภาพที่ 4.33	ป้ายนำชมโบราณสถาน	112
ภาพที่ 4.34	หมู่บ้านจัดสรรที่อยู่ใกล้กับโบราณสถานวัดอีค่าง	113
ภาพที่ 4.35	หมู่บ้านจัดสรรในชุมชนเวียงกุมกาม	113
ภาพที่ 4.36	โรงแรมในชุมชนเวียงกุมกาม	114
ภาพที่ 4.37	ป้ายวัดพันเลา	115
ภาพที่ 4.38	ทางเข้าคู่อ้ายหลาน	116
ภาพที่ 4.39	ป้ายมัลติมีเดีย รหัสคิวอาร์	122
ภาพที่ 4.40	ศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม	122
ภาพที่ 4.41	ศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม	123
ภาพที่ 4.42	พิพิธภัณฑ์เครื่องใช้พื้นบ้าน	123
ภาพที่ 4.43	ภายในพิพิธภัณฑ์เครื่องใช้พื้นบ้าน	124
ภาพที่ 4.44	ห้องประชุมกระจก วัดอีค่าง	124
ภาพที่ 5.1	ประเภทห้องนิทรรศการจัดแสดงศูนย์บริการข้อมูลเวียงกุมกาม	132
ภาพที่ 5.2	ตัวอย่างการออกแบบห้องติดต่อสอบถาม	132
ภาพที่ 5.3	แนวทางการออกแบบห้องมั่งรายศาสตร์	133
ภาพที่ 5.4	ตัวอย่างห้องขายของที่ระลึก	133
ภาพที่ 5.5	สภาพอาคารห้องประชุม วัดอีค่าง	134
ภาพที่ 5.6	พื้นที่ที่ใช้จัดนิทรรศการ	135
ภาพที่ 5.7	ภาพตัวอย่างแนวทางการจัดนิทรรศการหมุนเวียน	135
ภาพที่ 5.8	การปรับปรุงป้ายนำชมโบราณสถาน	136
ภาพที่ 5.9	ตัวอย่างการจัดแสดงการจัดทำแผ่นพับ	137
ภาพที่ 5.10	ตัวอย่างการแสดงผลแผนที่ภายในแผ่นพับ	138